

SPOR VE SPOR HUKUKU'NDA KADININ YERİ*

POSITION OF WOMAN IN SPORTS AND SPORTS LAW

Hakkı Mert DOĞU**

Özet: Spor ve spor hukuku, ülkemizde son zamanlarda önemli bir gelişim göstermiştir. Bu gelişimle birlikte kadınların da spor ve spor hukuk kapsamında rollerinin belirlenmesi gerekmektedir. Makalede spor ve spor hukukunda kadının yeri ve rolüne değinilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Spor, Spor Hukuku, Spor Hakkı, Kadın, Kadının Rolü

Abstract: Sport and sports law has recently shown an important development in our country. With this development, it is necessary to determine the roles of women within the scope of sports and sports law. In this article, the position and the role of women in sports and sports law are mentioned.

Keywords: Sports, Sports Law, Sports Right, Women, Position of Woman

GİRİŞ

Spor hem fiziksel hem de ruhsal anlamda insanın gelişmesini sağlayan en önemli faaliyetlerden bir tanesidir. Sporun bütün dünyada kabul görmesi ve popüler hale gelmesi onun bazı kurallar çerçevesinde yapılması ihtiyacını doğurmuştur. Bundan dolayı "spor hukuku" adı altında, sporu belirli kurallara tabi kılan bir hukuk dalı ortaya çıkmıştır. Spor ve spor hukukunun öneminin artması yeni konuların incelen-

* Bu çalışma, 10-11 Mart 2017 tarihinde Ankara'da gerçekleştirilmiş olan Uluslararası Kadın ve Hukuk Sempozyumu'nda sunulan "Spor ve Spor Hukukunda Kadının Yeri" adlı bildiri özetinin makaleye çevrilmiş halidir.

** Arş. Gör., KTO Karatay Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medenî Hukuk Anabilim Dalı

mesi gerekliliğini de beraberinde getirmektedir. Bu konulardan biri de cinsiyet ayrımı temelinde spor ve spor hukukunda kadının yeridir.

Makalede spor ve spor hukukunda kadının yeri ve rolüne değinilmekle birlikte ilk bölümde spor, spor hakkı ve spor hukukuna ilişkin genel bilgilere yer verilmiştir. İkinci bölümde ise kadının sporda ve bununla bağlantılı olarak spor hukukunda sahip olduğu konum belirlenmeye ve değerlendirilmeye çalışılmaktadır.

I. SPOR VE SPOR HUKUKU

Spor ve spor hukukunda kadının yerine geçmeden önce spor ve spor hukukuna ilişkin genel bilgiler vermekte fayda vardır. Bu kapsamda spor ve spor hukukunun tanımının yanı sıra spor hakkına da değinilmektedir.

A. Spor Kavramı ve Tanımı

Spor günlük yaşamın her alanında yer alan ve gündelik hayatın parçası haline gelmiş bir kavramdır. Bu açıdan sporun önemi göz ardı edilemeyecek kadar fazladır. Sosyal hayatın önemli bir parçası haline gelen sporun, daha teknik ve özellikli bir tanımının yapılması ihtiyacı da ortaya çıkmaktadır.

Farklı tanımlar verilmekle birlikte sporu önceden belirlenmiş kurallar çerçevesinde insanlar tarafından yapılan faaliyet ve aktiviteler şeklinde tanımlamak mümkündür.¹ Sporun kapsamı ve toplumlar üzerindeki etkisi dikkate alındığında onun çeşitli boyutlarının olduğu

¹ Şeref Ertaş/Hasan Petek, Spor Hukuku, Yetkin Yayınları, B.2, Ankara 2011, s. 27; Recep Gülşen, Spor Hukuku, Adalet Yayınevi, B.2, Ankara 2013, s. 3-4; Ramazan Çağlayan, Spor Hukuku (Spor Hukuku Temel Metinleri), Asil Yayın Dağıtım, Ankara 2007, s. 12; Rifat Erten, Milletlerarası Özel Hukukta Spor, Adalet Yayınevi, Ankara 2007, s. 11; Rifat Erten, "Türk Sporunun Yapısal Düzeni", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.X, S.1,2, 2006, s. 120, (Yapısal Düzen); Ertan Kılıçgil, Sosyal Çevre-Spor İlişkileri (Teori ve Elit Sporculara İlişkin Bir Uygulama), Bağırhan Yayınevi, Ankara 1998, s. 6; Süleyman Çetin Özoglu, "Spor Psikolojisi ve Gelişmeler", 1. Uluslararası Spor Psikolojisi Sempozyumu, Ed: Şefik Tiryaki, Bağırhan Yayınevi, Ankara 1997, s. 3; Metin Tükenmez, Toplum Bilim ve Spor, Kaynak Yayınları, B.2, İstanbul 2011, s. 32; Zübeyt Aydın, "Spor ve Spor Politikaları", Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Akın Ataksoy Armağanı, Ed: Tacar Çağlar, Afşaroglu Matbaası, Ankara 2015, s. 178; İlhan Çakar, "Sporda Vergi Hukuku", Spor Hukuku Tezleri, Ed: Kismet Erkiner, Kadir Has Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2007, s. 69.

görülmektedir. Bu bakımdan sporun fiziksel ve psikolojik boyutunun yanı sıra ekonomik, sosyal ve siyasal boyutlarının varlığı bilinmektedir.²

Spor bütün boyutlarıyla ele alındığında, onun toplumsal anlamda birleştirici ve bütünleştirici bir etkisinin varlığı da gündeme gelmektedir. Spor sayesinde insanlar sosyalleşmekte hem fiziksel hem psikolojik anlamda gelişim göstermektedir.

B. Spor Hakkı

Hak, hukuk düzeni tarafından korunan ve yararlanılması hak sahibinin iradesine bırakılan menfaatler şeklinde tanımlanabilmektedir.³ Spor (spor yapmak) da bir haktır ve bununla bağlantılı olarak spor hakkının bir kişilik hakkı olduğu söylenebilir.⁴

Spor hakkı, Anayasa başta olmak üzere diğer kanunlarda da doğrudan ya da dolaylı olarak kendisine yer bulmaktadır. Anayasa'nın 17. maddesindeki "*Herkes, yaşama, maddî ve manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.*" düzenlemesinden özellikle kişinin maddi ve manevi varlığını "*geliştirme hakkı*"nın sporla ilişkisi kurulduğunda, onun bir hak olarak değerlendirilmesi mümkün hâle gelmektedir.⁵ Benzer şekilde yine "*Sporun geliştirilmesi ve tahkim*" başlığını taşıyan Anayasa'nın 59. maddesinin birinci fıkrasında "*Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder*", ikinci fıkrasında ise "*Devlet başarılı sporcuyla korur*" düzenlemeleri yer almaktadır. Bu düzenlemeden hareketle de

² Sporun boyutlarına ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz., Glenn M. Wong, *Essentials of Sports Law*, Abc-Clio, B.4, California 2010, s. 4 vd.; Gülşen, s. 10 vd.; Ertaş/Petek, s. 28 vd. Sporun psikolojik boyutu açısından ayrıntılı bilgi için bkz., Özoglu, s. 4 vd.

³ Ahmet M. Kılıçoğlu, *Medeni Hukuk*, Turhan Kitabevi, B.20, Ankara 2016, s. 50; M. Kemal Oğuzman/Nami Barlas, *Medeni Hukuk*, Vedat Kitapçılık, B.21, İstanbul 2015, s. 137; Rona Serozan, *Medeni Hukuk (Genel Bölüm/Kişiler Hukuku)*, Vedat Kitapçılık, B.6, İstanbul 2015, s. 191-192; Mustafa Dural/Suat Sarı, *Türk Özel Hukuku Cilt I-Temel Kavramlar ve Medeni Kanununun Başlangıç Hükümleri*, Filiz Kitabevi, B.11, İstanbul 2016, s. 148; O. Gökhan Antalya/Murat Topuz, *Medeni Hukuk*, Legal Yayıncılık, B.2, İstanbul 2016, s. 85; Hüseyin Altaş, *Medeni Hukuk Başlangıç Hükümleri (TMK m. 1-7)*, Yetkin Yayınları, Ankara 2014, s. 68.

⁴ Ertaş/Petek, s. 53 vd.; Çağlayan, s. 23 vd.

⁵ Ali Akyıldız, "*Sporun Hukuku ve Yargısı*", Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Ömer Remzi Arıkan Armağanı, Ed: Tacar Çağlar, Mattek Matbaası, 2013, s. 63-64; Çağlayan, s. 24; Gülşen, s. 62.

sporun bir hak ve hatta kişilik hakkı olduğu ve devletin sporu geliştirme, sporun kitlelere yayılmasını teşvik etme ve başarılı sporcuyu koruma yükümlülüklerinin olduğu belirtilmektedir.⁶

Spor hakkına ilişkin Anayasa'nın yanı sıra İdare Hukuku ve Ceza Hukuku'nda da bazı düzenlemeler bulunmaktadır.⁷ Ayrıca Medeni Hukuk ve Borçlar Hukuku kapsamında da düzenlemelere rastlamak mümkündür. Spor hakkı, bir kişilik hakkı olduğu için Türk Medeni Kanunu'nun kişilik hakkını koruyan 23, 24 ve 25. maddelerinin uygulama alanı bulması mümkündür.⁸ Spor sözleşmeleri kapsamında Türk Borçlar Kanunu'nun ilgili hükümleri de spor hakkı kapsamında dikkate alınmalıdır.⁹

Spor hakkı, bir kişilik hakkı olduğundan dolayı mutlak haklar arasında yer almaktadır ve bununla birlikte spor hakkının devredilmesi mümkün değildir.¹⁰ Ayrıca yine spor hakkı, bir kişilik hakkı olduğu için değerinin parayla ölçülmesi de söz konusu olmaz.¹¹

C. Spor Hukuku

Sporla yaşanan değişim ve gelişmeler, onun belirli kurallar dahilinde yapılması ve kendine has kurallar çerçevesinde şekillenmesi ihtiyacını doğurmuştur. Sportif faaliyetlerin yanı sıra spor sùjeleri arasındaki ilişkileri düzenleyen hukuk dalına, spor hukuku adı verilmektedir.¹² Görüldüğü gibi spor hukuku hem sportif faaliyetler kapsamında bu faaliyetlere ilişkin kuralların belirlenmesine yardımcı olurken

⁶ Ayrıca bkz., Bahadır Apaydın, "Türk Spor Hukuku'nun Tarihsel Gelişimi", *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2005/2, s. 97; Rifat, s. 121, (Yapısal Düzen); Akyıldız, s. 62. Benzer şekilde Anayasa'nın 42, 48 ve 49. maddeleri de spor hakkı çerçevesinde uygulama alanı bulabilmektedir.

⁷ Ayrıntılı bilgi için bkz., Nuray Ekşi, *Spor Tahkim Hukuku*, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 2015, s. 20-21; Gülşen, s. 64 vd.

⁸ Kişilik hakkı ve söz konusu maddeler açısından ayrıntılı bilgi için bkz., Nil Karabağ Bulut, *Medeni Kanununun 23. Maddesi Kapsamında Kişilik Hakkının Sözleşme Özgürlüğüne Etkisi*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2014, s. 56 vd.

⁹ Örneğin kulüp ile sporcu arasındaki sözleşmeye, sporcu İş Kanunu'nun 4. maddesinde sayılan istisnalar arasında yer aldığı için, Türkiye Futbol Federasyonu'nun ilgili talimatlarının yanı sıra Türk Borçlar Kanunu'na ilişkin hükümler uygulanabilmektedir.

¹⁰ Ertaş/Petek, s. 56.

¹¹ Ertaş/Petek, s. 57.

¹² Durmuş Ali Genç, *Spor Hukuku*, Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 1998, s. 61; Ekşi, s. 5; Ertaş/Petek, s. 35; Rifat, s. 55; Çağlayan, s. 17.

aynı zamanda spor süjeleri arasındaki ilişkileri de düzenlemektedir. Spor sjelerinden kasıt sporcular, teknik direktörler, kulüpler, menajerler, federasyonlar vb. kişi ve kuruluşlardır. Bunlar arasındaki ilişkilerin düzenlenmesi noktasında spor hukuku kuralları gündeme gelmektedir.

Spor hukuku, yeni ve karma bir hukuk dalıdır.¹³ Hem zel hukuk hem de kamu hukukuna ilişkin düzenlemeleri bünyesinde barındırmaktadır. Spor süjeleri arasında akdedilen sözleşmeler, özel hukuk alanına ilişkinen; sporda doping, sportif cezalar vb. hususlar da kamu hukuku alanına dahil edilmektedir.¹⁴ Ayrıca sporun, bir kamu hizmeti olarak devlet tarafından örgütlenmesi de onun yine kamu hukuku kapsamında değerlendirilmesi sonucunu doğurmaktadır.¹⁵ Sonuç itibariyle spor hukukunu ne sadece özel hukuk ne de sadece kamu hukuku alanına sokmak mümkündür. Spor hukuku, her iki alanla içi ie ve onlarla bağlantılıdır.

II. SPOR VE SPOR HUKUKU AÇISINDAN KADIN

Spor ve spor hukukuna ilişkin bilgiler verildikten sonra kadının spor ve spor hukuku anlamında yerinin ve rolünün ne olduğuna bakmak gerekmektedir. Bu kapsamda öncelikle Türkiye ve dünyada sporda kadının konumuna değinildikten sonra yine Türkiye ve dünya örnekleri de dikkate alınarak spor hukukunda kadının yerine ilişkin değerlendirmelerde bulunulmaya çalışılacaktır.

A. Sporda Kadının Yeri

İlk ağlardan günümüze kadar geçen sürede kadınların toplumdaki yeri ve önemi değişiklik göstermiştir.¹⁶ ülkemizde de özellikle

¹³ Mine Kaya, "Sporda şiddet ve Düzensizlikten Kaynaklanan Tazminat Sorumluluğu", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, S.9, Y.3, 2012, s. 120; Ertaş/Petek, s. 37; ağlayan, s. 19; Gülşen, s. 61. Spor hukukunun, özel hukukun bir parçası olduğu görüşü için bkz., Genç, s. 61-62.

¹⁴ Ertaş/şeref, s. 37.

¹⁵ ağlayan, s. 19.

¹⁶ Gılgameş ve İlyada destanlarında kadının yeri için bkz., Dilek Doltaş, "Gılgameş ve İlyada Destanlarında Kadının Yeri ve Rolü", Necla Arat'a Armağan, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 2004, s. 139 vd. Toplumun kendi içerisindeki değişimlerinin yanı sıra toplumdan topluma meydana gelen değişiklikler açısından kapsamlı bilgi için bkz., Bihterin Vural Dinçkol, "Kadının Hukuksal Statüsü-

Cumhuriyet'in ilanından sonra kadının yeri her alanda sağlamlaşmış ve kadın-erkek eşitliği sağlanmaya çalışılmıştır.¹⁷ Bu kapsamda birçok yeni düzenleme getirilmiştir. Örneğin 1926 yılında kabul edilen Medeni Kanun ile yapılan düzenlemeler ışığında kadın-erkek eşitsizliğinin önüne geçilmek istenmiştir. Özellikle aile hukukuna ilişkin meselelerde bu eşitsizliğin ortadan kaldırılması için çalışmalar yapılmıştır.¹⁸

Her alanda olduğu gibi sporda da kadın yerine almaktadır. Cumhuriyet'in ilanından günümüze kadar geçen sürede çok başarılı kadın sporcuların yetiştiği ve ülkemize de büyük başarılar getirdikleri bilinmektedir.¹⁹ Ancak bütün bu başarılarla rağmen hemen belirtmek gerekir ki, sportif faaliyet ve spor birimlerinde görev alma bakımından kadınlar, erkeklere oranla bir adım geride kalmaktadır.²⁰ Ülkemizde sporun bir erkek faaliyeti ya da aktivitesi olarak benimsenmesi

nün Tarihsel Gelişimi", 20. Yüzyılın Sonunda Kadınlar ve Gelecek Konferansı, Ed: Oya Çitci, TODAİE Yayıncılık, Ankara 1998, s. 36 vd.; Mehmet Ünal, "Türk Medeni Kanunu Bakımından Kadın Hakları", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi-Süleyman Arslan'a Armağan*, C.6, S.1-2, 1998, s. 669 vd. Ayrıca bkz., İlkey Yılmaz, "Osmanlı Kadın Tarihine İlişkin Birkaç Not", *Kadın Araştırmaları Dergisi*, S.10, 2012, s. 66 vd.; Belkis Donan, "Cumhuriyet Öncesi Dönemde Türk Kadınının Aile Hukukundaki Durumu", *Yasama Dergisi*, S.3, Dünya Kadınlar Günü Özel Sayısı-3, Sözkese Matbaacılık, 2017, s. 8 vd.

17 Turgut Akıntürk, "Medeni Kanun Tasarısında Kadın-Erkek Eşitliği", Hukukta Kadın Sempozyumu (30 Eylül-1 Ekim 1999), İlkiz Ofset Matbaacılık, B.2, Ankara 2000, s. 73; Ülker Gürkan, "Türkiye'de Kadının Toplumsal ve Hukuki Statüsü", Hukukta Kadın Sempozyumu (30 Eylül-1 Ekim 1999), İlkiz Ofset Matbaacılık, B.2, Ankara 2000, s. 39; Vural-Dinçkol, s. 48; Ayşe C. Sarıalp, "Anadolu Kültürleri-Anadolu Örf ve Adetlerinde Türk Kadınının Dünyü ve Bugünü", Necla Arat'a Armağan, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 2004, s. 363; Melek Onaran Yüksel, *Karşılaştırmalı Hukuk Işığında Türk İş Hukukunda Kadın-Erkek Eşitliği*, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 2000, s. 25.

18 Gelişmeler ve değişiklikler için bkz., A. Lale Sirmen, "Medeni Hukuktaki Son Gelişmelerin Işığında Evlenme ve Boşanma Alanında Yeniden Düzenlenmesi Gereken Konular", Hukukta Kadın Sempozyumu (30 Eylül-1 Ekim 1999), İlkiz Ofset Matbaacılık, B.2, Ankara 2000, s. 83 vd.; Akıntürk, s. 74 vd.; Ünal, s. 673.

19 Konu ile ilgili olarak bkz., Ayşe Atalay, "Türkiye'de Osmanlı Döneminde ve Uluslaşma Sürecinde Kadın ve Spor", *Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi*, C.2, S.2, 2007, s. 27-28.

20 Ayrıntılı bilgi için bkz., Feyza Merve Kara/İbrahim Yıldırım, "Öteki'nin Algısı: Spor Sektöründe Kadınlarca Algılanan Cinsiyet Önyargıları ve Ayrımcılığı", *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, C.16, S.1, 2011, s. 5 vd.; Ali Osman Şallı, "Sosyal Belirleyiciler Ekseninde Toplumda Sporcu İmgeleri", *Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, C.2, S.1, 2017, s. 32 vd.

ve değerlendirilmesi²¹, spor alanında kadınların bir adım geride kalıyor olmalarının en önemli sebebidir.

Sporunda kadınların erkeklere oranla geri planda kalmalarının sebeplerinden bir diğeri ise kadın ve erkek arasındaki biyolojik farklılık olarak kabul edilmektedir.²² Erkeklerin kadınlara oranla daha güçlü, çevik ve atletik yapıda olmaları söz konusu ataerkil düşüncenin ortaya çıkmasında etkili olmaktadır.²³ Bunun yanı sıra kadına biçilmiş olan toplumsal rol de onun spor noktasında kendini ifade edememesine neden olmaktadır.²⁴

B. Spor Hukukunda Kadının Yeri

Spor alanında ve sportif faaliyetlerde, her ne kadar erkeklere oranla geri planda kalsa da yerini almış olan kadın için aynı durumun spor hukuku anlamında geçerli olduğunu söylemek mümkün değildir. Başka bir ifadeyle spor kurumlarında kadınların özellikle yönetici pozisyonunda çok az ya da hiç olmadıkları bilinmekle birlikte; kadın çalışanlara yönelik söz konusu konuyla ilgili olarak olumsuz tavırlar da sergilenmektedir.²⁵

²¹ Cihan Akkaya/Yılmaz Kaplan, "Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Spor Medyasında Kadın", *International Journal of Science Culture and Sport*, S.2, 2014, s. 179; Canan Koca/Nefise Bulgu, "Spor ve Toplumsal Cinsiyet: Genel Bir Bakış", *Toplum ve Bilim Dergisi*, S. 103, 2005, s. 169.

²² Canan Koca, "Beden Eğitimi Ve Spor Alanında Toplumsal Cinsiyet İlişkileri", *Spor Bilimleri Dergisi*, C.17, S. 2, 2006, s. 83; Tükenmez, s. 186-187. Ayrıca bkz., Nazan Moroğlu, "Kadınların İnsan Hakları Bildirisi ve Ek İhtiyari Protokol", Erdoğan Moroğlu'na 65. Yaş Günü Armağanı, Beta Basım Yayım Dağıtım, B.2, İstanbul 2001, s. 883; Arzu Genç Arıdemir, "Aile Hukuku Bakımından Önem Taşıyan 'Kadın Haklarına İlişkin Uluslararası Belgeler' ve Bunların Türk Hukukuna Etkisi", Necla Arat'a Armağan, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 2004, s. 154-155; Gülsen Tatar/Erdoğan Tozoğlu/Zekai Pehlivan, "20-40 Yaş Arası Çalışan ve Çalışmayan Kadınların Spor Yapmalarını Etkileyen Bazı Faktörlerin İncelenmesi (Sivas İl Merkezi Örneği)", *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, C.11, S.3, 2009, s. 29.

²³ Koca/Bulgu, s. 169.

²⁴ Kadının toplumsal rolü için bkz., Aydeniz Alisbah Tuskan, "Toplumsal Cinsiyet Toplumda Kadına Biçilen Roller ve Çözümleri", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2012/99, s. 445 vd.

²⁵ Canan Koca Arıtan, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ve Türkiye Milli Olimpiyat Komitesinin Toplumsal Cinsiyet Yaklaşımıyla İncelenmesi, TÜBİTAK Proje No: 109K358, Ankara 2011, s. 19-20, http://www.stoag.hacettepe.edu.tr/4-GSGM_tam%20metin.pdf, Erişim Tarihi: 28.09.2017; Canan Koca, "Spor Kurumlarının Yönetim Kademelerinde Kadınların Temsili", *Hacettepe Üniversitesi Spor*

Ülkemizde herhangi bir yasal sınırlama olmamasına rağmen kadınların spor kurumlarındaki görevlerde yer almaları oldukça zordur. Söz konusu duruma ilişkin olarak başka ülkelerde farklı uygulamaların olduğu görülmektedir. Bazı ülkelerde kadınların spor kurumlarında çalışmaları zorunluluğu yasal olarak düzenlenmiştir.²⁶ Hukuki anlamda yapılan söz konusu düzenlemeler sayesinde kadınların, sportif konularda etkin hâle gelmeleri istenmektedir. Bununla birlikte Amerika ve Kanada gibi ülkelerde kadınlar için yeterlik ve burs imkânları sağlanmakta ve bu sayede kadınların da erkekler gibi gerekli bilgi ve birikimle donanıp spor kurumlarında yer almaları hedeflenmektedir.²⁷

Kadınların spor kurumlarında yer almalarına ilişkin problemler ve gösterilen olumsuz tavırlar yapılan araştırmalara göre ilk önce, ilgili pozisyonlara aday gösterilmeleri noktasında yaşanmaktadır.²⁸ Böylece bir durum kadınların spor kurumlarında yer alma imkânlarını da daha başlamadan sona erdirmektedir. Bunun yanı sıra kadınların toplumdaki pozisyonları ve yükümlülükleri gereği, spor kurumlarında görev almaları ya da ilgili pozisyonlara aday olmaları da zor hale gelmektedir.

Söz konusu bütün bu durumlar kadının spor ve spor hukuku anlamında uzaklaşmasına, hatta genel anlamda onun spora yabancılaşmasına sebep olmaktadır. Ancak hemen belirtmek gerekir ki bu yabancılaşma, bir "*yabancılaştırmadan*" ibarettir. Başka bir ifadeyle sportif anlamda etkin olan erkek, sporun bir erkek faaliyeti ya da aktivitesi olduğu düşüncesinden hareketle, kadını spor alanlarına yabancılaştırmaktadır.

SONUÇ

Spor ve spor hukukunda kadının yeri erkeklere oranla geri planda kalmaktadır. Özellikle ülkemiz açısından bu durum, kendini daha keskin sınırlar çerçevesinde göstermektedir. Avrupa ve Amerika ör-

Bilimleri Dergisi, C.22, S.1, 2011, s. 3 vd., (Temsil).

²⁶ Örneğin Norveç'te yapılan düzenlemelerle birlikte her cinsiyetten bireyin ilgili pozisyonlarda bulunması zorunluluğu getirilmiştir. Bkz., Koca Arıtan, s. 15.

²⁷ Bkz., Koca Arıtan, s. 15. Aynı şekilde Birleşik Krallık'ta da kadınlar için sporda liderlik programları düzenlenmektedir.

²⁸ Bkz., Koca Arıtan, s. 16.

neklerine bakıldığında kadınların gerek sportif faaliyet gerekse spor kurumlarında yer alması çoğunlukla bir kanun hükmü ile desteklenmekte ve bir zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır.

Türkiye’de herhangi bir yasal sınırlama olmamasına rağmen kadınların sportif alanlarda yok denecek kadar az görev aldıkları görülmektedir. Bununla birlikte kadınların spor kurumlarında görev almalarını sağlayacak, onları bu hususta destekleyecek herhangi bir düzenleme ya da uygulama da söz konusu değildir.

Kadınların spor ve spor kurumları içerisinde yer alması onların sağlıklı bir yapıya sahip olmalarının yanı sıra yetiştirilecek yeni nesiller bakımından da önem arz etmektedir. Ayrıca kadınların ilgili birimlerde görev almaları kendilerine olan güvenlerinin artmasına da yardımcı olacaktır. Bu vesileyle kadınların sportif faaliyet ve spor kurumlarında yer almalarını sağlayan düzenleme ve çalışmaların yapılması, kadınları destekleyen ve teşvik eden programların oluşturulması spor ve spor hukuku kapsamında kadın-erkek eşitsizliğini ortadan kaldıracaktır.

Kaynakça²⁹

- Akıntürk Turgut, “Medeni Kanun Tasarısında Kadın-Erkek Eşitliği”, Hukukta Kadın Sempozyumu (30 Eylül-1 Ekim 1999), İlkiz Ofset Matbaacılık, B.2, Ankara 2000, s. 73-81.
- Akkaya Cihan/Kaplan Yılmaz, “Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Spor Medyasında Kadın”, *International Journal of Science Culture and Sport*, S.2, 2014, s. 177-182.
- Akyıldız Ali, “Sporun Hukuku ve Yargısı”, Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Ömer Remzi Arıkan Armağanı, Ed: Tacar Çağlar, Mattek Matbaası, Ankara 2013, s. 61-116.
- Alisbah Tuskan Aydeniz, “Toplumsal Cinsiyet Toplumda Kadına Bıçilen Roller ve Çözümleri”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2012/99, s. 445-449.
- Altaş Hüseyin, *Medeni Hukuk Başlangıç Hükümleri (TMK m. 1-7)*, Yetkin Yayınları, Ankara 2014.
- Antalya O. Gökhan /Topuz Murat, *Medeni Hukuk*, Legal Yayıncılık, B.2, İstanbul 2016.

²⁹ Birden fazla yayını olan ve bunlara yollama yapılan yazarların eserleri için dipnotlarda parantez içinde kısaltmalar kullanılmıştır.

- Apaydın Bahadır, "Türk Spor Hukuku'nun Tarihsel Gelişimi", *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2005/2, s. 85-99.
- Atalay Ayşe, "Türkiye'de Osmanlı Döneminde ve Uluslaşma Sürecinde Kadın ve Spor", *Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi*, C.2, S.2, 2007, s. 24-29.
- Aydın Zübeyt, "Spor ve Spor Politikaları", Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Akın Ataksoy Armağanı, Ed: Tacar Çağlar, Afşaroğlu Matbaası, Ankara 2015, s. 177-311.
- Çağlayan Ramazan, *Spor Hukuku (Spor Hukuku Temel Metinleri)*, Asil Yayın Dağıtım, Ankara 2007.
- Çakar İlhan, "Sporda Vergi Hukuku", *Spor Hukuku Tezleri*, Ed: Kısmet Erkiner, Kadir Has Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2007, s. 69-84.
- Dinçkol Bihterin Vural, "Kadının Hukuksal Statüsünün Tarihsel Gelişimi", 20. Yüzyılın Sonunda Kadınlar ve Gelecek Konferansı, Ed: Oya Çitci, TODAİE Yayıncılık, Ankara 1998, s. 35-50.
- Doltaş Dilek, "Gılgamış ve İlyada Destanlarında Kadının Yeri ve Rolü", Necla Arat'a Armağan, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 2004, s. 139-146.
- Donan Belkis, "Cumhuriyet Öncesi Dönemde Türk Kadınının Aile Hukukundaki Durumu", *Yasama Dergisi*, S.3, Dünya Kadınlar Günü Özel Sayısı-3, Sözkese Matbaacılık, 2017, s. 7-28.
- Dural Mustafa /Sarı Suat, *Türk Özel Hukuku Cilt I-Temel Kavramlar ve Medenî Kanununun Başlangıç Hükümleri*, Filiz Kitabevi, B.11, İstanbul 2016.
- Ekşi Nuray, *Spor Tahkim Hukuku*, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 2015.
- Ertaş Şeref /Petek Hasan, *Spor Hukuku*, Yetkin Yayınları, B.2, Ankara 2011.
- Erten Rifat, "Türk Sporunun Yapısal Düzeni", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.X, S.1,2, 2006, s. 117-136, (Yapısal Düzen).
- Erten Rifat, *Milletlerarası Özel Hukukta Spor*, Adalet Yayınevi, Ankara 2007.
- Genç Arıdemir Arzu, "Aile Hukuku Bakımından Önem Taşıyan 'Kadın Haklarına İlişkin Uluslararası Belgeler' ve Bunların Türk Hukukuna Etkisi", Necla Arat'a Armağan, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 2004, s. 153-186.
- Genç Durmuş Ali, *Spor Hukuku*, Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 1998.
- Gülşen Recep, *Spor Hukuku*, Adalet Yayınevi, B.2, Ankara 2013.
- Gürkan Ülker, "Türkiye'de Kadının Toplumsal ve Hukuki Statüsü", *Hukukta Kadın Sempozyumu (30 Eylül-1 Ekim 1999)*, İlkiz Ofset Matbaacılık, B.2, Ankara 2000, s. 38-44.
- Kara Feyza Merve/Yıldıran İbrahim, "Öteki'nin Algısı: Spor Sektöründe Kadınlarca Algılanan Cinsiyet Önyargıları ve Ayrımcılığı", *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilim-*

leri Dergisi, C.16, S.1, 2011, s. 3-13.

Karabağ Bulut Nil, Medeni Kanununun 23. maddesi Kapsamında Kişilik Hakkının Sözlüşme Özgürlüğüne Etkisi, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2014.

Kaya Mine, "Sporda Şiddet ve Düzensizlikten Kaynaklanan Tazminat Sorumluluğu", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, S.9, Y.3, 2012, s. 117-150.

Kılıçgil Ertan, Sosyal Çevre-Spor İlişkileri (Teori ve Elit Sporculara İlişkin Bir Uygulama), Bağırğan Yayınevi, Ankara 1998.

Kılıçoğlu Ahmet M., Medeni Hukuk, Turhan Kitabevi, B.20, Ankara 2016.

Koca Canan/Bulgu Nefise, "Spor ve Toplumsal Cinsiyet: Genel Bir Bakış", *Toplum ve Bilim Dergisi*, S. 103, 2005, s. 163-184.

Koca Canan, "Beden Eğitimi ve Spor Alanında Toplumsal Cinsiyet İlişkileri", *Spor Bilimleri Dergisi*, C.17, S.2, 2006, s. 81-99.

Koca Canan, "Spor Kurumlarının Yönetim Kademelerinde Kadınların Temsili", *Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, C.22, S.1, 2011, s. 1-12, (Temsil).

Koca Arıtan Canan, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ve Türkiye Milli Olimpiyat Komitesinin Toplumsal Cinsiyet Yaklaşımıyla İncelenmesi, TÜBİTAK Proje No: 109K358, Ankara 2011, http://www.stoag.hacettepe.edu.tr/4-GSGM_tam%20metin.pdf, Erişim Tarihi: 28.09.2017.

Moroğlu Nazan, "Kadınların İnsan Hakları Bildirisi ve Ek İhtiyari Protokol", Erdoğan Moroğlu'na 65. Yaş Günü Armağanı, Beta Basım Yayım Dağıtım, B.2, İstanbul 2001, s. 881-908.

Oğuzman M. Kemal /Barlas Nami, Medenî Hukuk, Vedat Kitapçılık, B.21, İstanbul 2015.

Onaran Yüksel Melek, Karşılaştırmalı Hukuk Işığında Türk İş Hukukunda Kadın-Erkek Eşitliği, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 2000.

Özoğlu Süleyman Çetin, "Spor Psikolojisi ve Gelişmeler", 1. Uluslararası Spor Psikolojisi Sempozyumu, Ed: Şefik Tiryaki, Bağırğan Yayınevi, Ankara 1997, s. 3-13.

Sarıalp Ayşe C., "Anadolu Kültürleri-Anadolu Örf ve Adetlerinde Türk Kadınının Dünü ve Bugünü", Necla Arat'a Armağan, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 2004, s.351-364.

Serozan Rona, Medeni Hukuk (Genel Bölüm/Kişiler Hukuku), Vedat Kitapçılık, B.6, İstanbul 2015.

Sirmen A. Lale, "Medenî Hukuktaki Son Gelişmelerin Işığı Altında Evlenme ve Boşanma Alanında Yeniden Düzenlenmesi Gereken Konular", Hukukta Kadın Sempozyumu (30 Eylül-1 Ekim 1999), İlkiz Ofset Matbaacılık, B.2, Ankara 2000, s. 82-90.

- Şallı Ali Osman, "Sosyal Belirleyiciler Ekseninde Toplumda Sporcu İmgeleri", *Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, C.2, S.1, 2017, s. 29-40.
- Tatar Gülsen/Tozoğlu Erdoğan/Pehlivan Zekai, "20-40 Yaş Arası Çalışan ve Çalışmayan Kadınların Spor Yapmalarını Etkileyen Bazı Faktörlerin İncelenmesi (Sivas İl Merkezi Örneği)", *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, C.11, S.3, 2009, s. 28-41.
- Tükenmez Metin, *Toplumbilim ve Spor*, Kaynak Yayınları, B.2, İstanbul 2011.
- Ünal Mehmet, "Türk Medenî Kanunu Bakımından Kadın Hakları", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi-Süleyman Arslan'a Armağan*, C.6, S.1-2, 1998, s. 667-675.
- Wong Glenn M., *Essentials of Sports Law*, Abc-Clio, B.4, California 2010.
- Yılmaz İlkay, "Osmanlı Kadın Tarihine İlişkin Birkaç Not", *Kadın Araştırmaları Dergisi*, S.10, 2012, s. 61-81.